



EDUSKUNNAN YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN KUULEMINEN 28.4.2016

Lakimuutoksen ympäristövaikutukset:

Lapin Kullankaivajain Liitto ry (LKL) ei tunnista mitään kielteisiä ympäristövaikutuksia, joita esitetty muutos voisi aiheuttaa.

Ympäristöön vaikuttavat kullankaivun 1) toiminnan volyyymi ja 2) työtavat Hallintokäytännöt voivat vaikuttaa ympäristön tilaan vain välillisesti joko tukahduttamalla toiminnan tai auttamalla toimintaa kehittymään. Tämä lakimuutos on askel siihen suuntaan, että toimintaa autetaan kehittymään.

LKL on panostanut kullankaivun ympäristövaikutuksien vähentämiseen jo vuosikymmenien ajan. Jäsenistöä on koulutettu ja LKL on julkaissut opaskirjan. Osaamisessa ja käytännön toteutuksessa on saavutettu kansainvälisesti korkea taso.

Kullankaivu on pienentynyt kaikilla tavoilla mitattuna: kaivuyksiköiden määrä, kaivettu maa-aines, tuotettu kulta, käytössä oleva pinta-ala ovat kaikki vähentyneet. Ympäristövaikutukset ovat vähentyneet vielä tätäkin enemmän.

Lupamenettely on kokonaisuudessaan raskas ja suurin osa siitä on tämän lakimuutoksen vaikutuksen ulkopuolella. Koneellinen kullankaivu tarvitsee luvat kaivosviranomaiselta (Tukes), ympäristöviranomaiselta (AVI), maanhaltijalta (MH luontopalvelut), kunnan ympäristö- ja rakennustoimelta sekä erityislupia suoraan ympäristöministeriöstä.

Luvitus sykli

On hyvä, että tarkastus sykli kasvaa kolmesta kymmeneen vuoteen. LKL on toivonut laajempaa muutosta:

Nykyinen lupasykli on 4 + 3 + 3 jne.

Esityksen mukainen lupasykli on 4 + 10 + 10 jne.

LKL olisi toivonut lupasykliksi 10 + 10 + 10 jne.

Tämä lakimuutos ei luo mitään oikoteitä toiminnan aloittamiseen tai synnytä sellaista tilannetta, että lupamääräysten vastainen toiminta voisi jatkua, sillä kenenkään viranomaisen aloiteoikeutta puuttua toimintaan ei rajoiteta. Lakimuutos koskee monien toimintaa valvovien viranomaisten joukosta vain kaivosviranomaista, eikä senkään aloiteoikeutta vähennetä.

Kullanhuuhdonta-alueen laajuus

Lupa-alue laajenee viidestä seitsemään hehtaariin.

LKL olisi toivonut aluelajennusta vähintään kymmeneen hehtaariin.

Pinta-alamuutokset vähentävät vierekkäisten palstojen hakua, eivätkä vaikuta ympäristöön millään tavalla.

Toimeenpanomääräyksen antamismahdollisuuden laajentaminen

On hyvä, että jatkossa viranomainen voi antaa määräyksen päätöksen toimeenpanosta muutoksenhakutilanteissa.

Toimeenpanomääräyksen antamismahdollisuuden laajentaminen vähentää valitukseen liittyvää kiusantekoa, eikä vaikuta ympäristöön.

LKL olisi toivonut hallituksen esityksen perusteluissa väljempää linjausta ja enemmän harkinnanvaraa kaivosviranomaiselle toimeenpanomääräystä annettaessa, niin että kullankaivutyöt voitaisiin aloittaa esimerkiksi sellaisella alueella, missä luonto ei ole enää koskematonta – esimerkiksi vanhalla kullankaivualueella, auratuilla hakkuualueilla tai maa-aineksen ottoalueilla. Ainoastaan sellaisilla alueilla, missä luonto on koskematonta, on perusteltua evätä toimeenpanomääräys.

Lopuksi

Vaikka tämä lakimuutos keventää kullankaivun hallinnointia vain hieman, on se silti merkittävä, koska se on muutos parempaan suuntaan – ohjaukseen ja kehittämiseen kuristamisen sijaan. Se palauttaa kullankaivajien uskon siihen, että hyvin tehdyistä asioista voi saada myös palkinnon ja asiat voivat parantua.

Raskas ja kallis luvitus on suosinut raskasta koneellistamista, minkä vuoksi Suomessa ei ole kehittynyt pienkoneisiin perustuvaa kullankaivua. Tämän esityksen mukaiset lupahelpotukset voivat hiljalleen korjata tämän tilanteen, mikä olisi ympäristöllisesti edullista.

LKL:n mielestä on järkevää, että kevenevän lupamenettelyn vapauttama työpanos kohdistetaan valvontaan ja ohjaukseen.